

TEKNOFEST
HAVACILIK, UZAY VE TEKNOLOJİ
FESTİVALİ

İNSANLIK YARARINA TEKNOLOJİ YARIŞMASI
PROJE DETAY RAPORU

PROJE KATEGORİSİ: Engelli Dostu

PROJE ADI: ENGELSİZ KENT GAZİANTEP

TAKIM ADI: STRUGGLERS

Başvuru ID: 74751

TAKIM SEVİYESİ: Lise

İçindekiler

1. Proje Özeti (Proje Tanımı)	3
2. Problem/Sorun:	3
3. Çözüm	4
4. Yöntem.....	5
5. Yenilikçi (İnovatif) Yönü	6
6. Uygulanabilirlik.....	6
7. Tahmini Maliyet ve Proje Zaman Planlaması	7
8. Proje Fikrinin Hedef Kitle (Kullanıcılar):	8
9. Riskler	8
10. Kaynaklar.....	9

1. Proje Özeti (Proje Tanımı)

Projemizin amacını, özel gereksinimli bireylerin mesleki rehabilitasyonlar ve rehabilitasyonları sonrası iş ve sosyal hayata entegrasyonlarının kolaylaştırılması oluşturmaktadır.

Engelli bireylerin eğitim merkezlerinde almış oldukları Eğitim Destek Programları neticesinde, kurum uzmanları tarafından “Dijital Yetenek Kartları” oluşturulup engelli iş arayan bireyleri ve işverenleri bir araya getirecek online platforma entegre edilecektir. Böylelikle uygun işe uygun engelli birey eşleştirilmesi sağlanacaktır. İlgili online platform uzman eğitimcilerin erişimine açık olacak ve İŞKUR ile de entegre çalışabilecektir. Engelli bireylerin mutlu olacakları işte çalıştırılması sürecine uzman eğitimciler tarafından kişiye özel hazırlanan “Dijital Yetenek Kartı” ile destek olmak amaçlanmaktadır. Bu durum, iş arayan engelli bireylerin hızlı ve etkin bir şekilde iş bulmalarına olanak sağlayacak ve işverenler açısından da uygun işe uygun birey bulmalarına yardımcı olacağı için engelli istihdamını teşvik edici bir model oluşturacaktır. Böylelikle çeşitli eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden eğitimini tamamlayan bireylerin işe başvurma, işe başlama ve uyum sağlama süreçlerinde yaşadıkları özgüven ve sosyal yaşam beceri eksikliği durumlarının önüne geçilecektir. Ayrıca işverenler açısından da engelli istihdamı noktasında kanunlar tarafından belirlenen kota rakamlarının üzerinde istihdam gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Projenin nihai hedef gruplarını özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri, işveren firma kurum ve kuruluşlar, engelli bireylerin aileleri ve süreci yönetmeye yetkili kurum olan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri oluşturacaktır.

2. Problem/Sorun:

Türkiye İstatistik Kurumu'nun Aralık 2019 verilerine göre ülkemizde işgücüne katılma oranı erkeklerde %72,0, kadınlarda %34,4, toplamda ise %53,0'dur. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Avrupa Birliği üye ülkeleri ile eş zamanlı olarak idari kayıtlara dayalı geniş kapsamlı bir örneklem araştırması şeklinde gerçekleştirilen Nüfus ve Konut Araştırması'na göre en az bir engeli olan nüfusun işgücüne katılma oranı, erkeklerde %35,4, kadınlarda %12,5, toplamda ise %22,1'dir. (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020) Engelli birey çalıştırmakla yükümlü işyerlerinde kota açığı 2020 (Ocak) ayına göre kamuda 3.836 özel de ise 14.896'dır. (İŞKUR, 2019). İlgili veriler göz önüne alındığında engelli bireylerin işgücüne katılma oranlarının düşük olduğu gözlemlenmektedir. İŞKUR'a başvuran engellilerin %38'inin kota kapsamında işe yerleştirildiği görülmektedir; %62 gibi büyük bir bölümü işe yerleştirilememiştir. Ülkemizde engellilere yönelik geliştirilen politikalar, son zamanlarda önem kazanmakla birlikte, engellilerin istihdama ilişkin sorunları çözümlenmiş değildir. (Hande, 2014). Hali hazırda özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi hizmeti sunan kurum ve kuruluşlardan eğitimini tamamlayan kişilerin etkin bir iş yaşamına entegrasyonun sağlanamaması engelli işsizliğinin artmasına neden olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca engelli bireylerin istihdamı uygulamasında uygun işe uygun bireyin yerleştirilmesi, sürdürülebilirlik, uygun işçi ve uygun işverene ulaşım konularında güçlüklerle

karşılaşılması mevcut ana sorunları oluşturmaktadır. Bu nedenle işçi ve işverenleri daha etkin bir yolla bir araya getirecek bir modele ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Ayrıca; sosyal politikaların gelişimi ile birlikte bugün engelli bireylerin toplumla bütünleşmesini sağlamak ve sosyal hayata katılımlarını arttırmak amacıyla işgücü niteliği taşıyan engellilerin mesleki rehabilitasyonu doğrultusunda emek piyasasına katılmaları sırasında karşılaşılan engellere çözüm üretmek amacındayız. Yıllardan beri bu konuda etkin kamu politikalarıyla destek sağlanmaya çalışılsa da özellikle özel kesimde yeterli politikaların üretilmemesi engellilerin işgücününün atıl kalmasına neden olmuştur. Bu politikaların toplumun tüm kesimine sirayet etmesiyle birlikte topluma ve ülkeye ciddi yararlar sağlayacak, aynı zamanda engelli bireylerin kendilerine güvenleri ve sosyal içerme eğilimleri artacaktır.

3. Çözüm

Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde eğitim alan engelli bireylerin iş hayatına yönlendirilmeleri kapsamında online bir platform kurulacaktır. Bu online platformun amacı; çeşitli merkezlerde eğitim alıp rehabilite edilen engelli bireylerin iş becerisi ve işe yatkınlıklarının uzman ekipler tarafından belirlenip online “Dijital Yetenek Kartlarına” işlenmesi ve işveren kurumlar ile ortak platformda buluşturulmasıdır.

Bu platform Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi uzmanları, işverenler, engelli bireyler ve aileleri koordinasyonunda faaliyetini sürdürecektir.

Uzman eğiticiler tarafından online sisteme girilen bilgiler nezdinde oluşturulacak “Dijital Yetenek Kartları” kişilerin hangi eğitimleri aldıklarını, sertifikalarını, fiziksel ve mental durumlarını, mesleki gelişimlerini, yetkinliklerini, hobilerini, fobilerini gösterir belge niteliğinde olacaktır. Uzman Eğiticiler tarafından sisteme girilen bilgiler nezdinde kişiye özel oluşturulan “Dijital Yetenek Kartları” na işveren firmalar erişim sağlayarak uygun işe uygun kişiyi bulmalarına kolaylık sağlanacaktır. Aynı şekilde iş arayan engelli bireyler ise işveren firmaların bilgilerine ve açık pozisyonlarına erişim sağlayarak kendileri için uygun olduğunu düşündükleri iş kollarına başvuru gerçekleştirebilecektir. Sistem tasarımı engelli bireylere yönelik basit arayüz ve kullanılabilirlik esasına göre dizayn edilecektir.

Böylelikle rehabilite edilen bireylerin evlerine hapsolmasının önüne geçilecek, işe alım sürecinde etkin bir yöntem izlenecektir. Ayrıca engelli bireylerin yatkın oldukları iş kolları uzman ekip tarafından belirlenip “Dijital Yetenek Kartına” işleneceği için girdikleri işte başarılı ve sürdürülebilir bir çalışma gerçekleştirmeleri sağlanacaktır. Kurulacak online platform İŞKUR uzman danışmanlarına açık olup süreç kendileri tarafından da takip edilebilecek ve istatistiki raporlar sistemden çekilebilecektir. Böylelikle işe yerleştirme oranlarında yaşanan gelişmeler anlık olarak raporlanabilecek sistem verimliliği gözlemlenecektir.

Engellilerin çalışma hayatına katılması; sosyal güvence ve maddi kazanç sağlayacak, toplumla bütünleşme ve kaynaşmayı da beraberinde getirecektir. Çalışma hayatı, engellilerin sosyal hayata katılımları, topluma faydalı birey olmaları, yeni bireylerle iletişim kurarak kendilerine sosyal bir çevre oluşturmaları, ayrıca kendilerine yetebilme duygularını geliştirmeleri açısından önem taşımaktadır. Çalışma hayatına

katılabilmeleri için yeterli istihdam yöntemleri geliştirilmesi ve engellilik durumlarına uygun işyerlerinde çalıştırılmaları işsizlik oranlarını azaltacağı gibi işgücü piyasasına da katkı sağlayacaktır.

4. Yöntem

Yakın geçmişe kadar engellilik bir sağlık sorunu olarak görülüyordu. Bu bakış açısı engellilik sorunlarının çözümünü daha çok medikal model açısından yorumlamıştır. (Erdugan, 2010).

Engelli bireylerin engellilik durumu her zaman sağlıkla ilgili değildir. Giderilemeyen engellilik durumunun birey, ailesi ve toplum tarafından kabullenilme ve normalleşme işlevi ancak sosyal modelle yerine getirilebilir. Medikal model sorun, sosyal model ise çözüm üzerine odaklanmaktadır. Engellilerin refahı için her iki modelden de yararlanılmalıdır.

Engelliler maddi yardım yerine istihdam istemektedirler. Ekonomik açıdan kendi ihtiyaçlarını kendilerinin karşılaması bağımlılık ve dışlanmışlık sendromundan kurtulmalarını sağlar. Bu sebeplerden ötürü proje uygulama yöntemimizi Sosyal İçerme ve Sosyal Model Yaklaşımı üzerine kurguladık.

Sosyal içerme kavramı sosyal dışlanmanın karşıtı olarak dezavantajlı grupları sosyal hayata dâhil eden, toplumla bütünleştiren ve kaynaştıran bir kavramdır. Sosyal içerme kavramı ile istihdam arasında sıkı bir bağ vardır. Çünkü istihdam; dezavantajlı grupların dışlanmasını önlemeye, yeterli gelir ve sosyal güvence sağlamaya, maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılamaya ve kendilerine olan güvenlerini güçlendirmeye katkı sağlamaktadır.

Engellilerin çalışma hayatına katılımları için birçok modeller geliştirilmiş ve teşvikler sağlanmıştır. Bunlardan biri olan korumalı işyerleri, daha çok engellilerin bir arada çalışmasını öngören bir model olduğu için engelliler tarafından destek bulmamış, aksine sosyal dışlanmayı artırdığını savunmuşlardır. Engelliler, sağlıklı insanlarla aynı ortamda çalışarak eşit haklara sahip olmak ve gündelik hayatta kendilerine yer bulmak istemektedirler. Böylece kendilerine acınan, yardım edilen, hakkında karar verilen, pozitif ayrımcılığa tabi tutulan birey yerine, kendisine fırsat verilen, üreten, söz sahibi olan ve kendi sosyal ve aile ortamını oluşturan bireyler olmayı tercih etmektedirler.

Bu kapsamda sadece engellilere yönelik hizmet sağlayacak online platform oluşturulması ve bu online platforma bilgi girişi yapacak kişilerin, engelli bireyler ile birebir ilgilenen uzman eğiticiler tarafından yapılacak olması sürecin etkin bir şekilde sürdürülmesini sağlayacaktır. Çünkü hali hazırda özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi hizmeti sunan kurum ve kuruluşlardan eğitimini tamamlayan kişilerin etkin bir iş yaşamına entegrasyon süreci sağlanamadığı gözlemlenmektedir. Uzman eğiticiler tarafından oluşturulacak “Dijital Yetenek Kartları” kişilerin hangi eğitimleri aldıklarını, sertifikalarını, gelişimlerini, yetkinliklerini gösterir belge niteliğinde olacaktır. Online platform üzerinden işveren firmalar bu “Dijital Yetenek Kartlarına” ulaşabilecek ve engelli birey istihdamı daha sağlıklı bir şekilde sağlanabilecektir.

5. Yenilikçi (İnovatif) Yönü

Engellilere yönelik olarak geliştirilecek “Dijital Yetkinlik Kartları” ve bunun paylaşılacağı online platform projemizin yenilikçi yönünü oluşturmaktadır. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi uzman eğitimcilerinin Dijital Yetkinlik Kartlarının oluşturulması sürecine dahil olarak işveren, işçi buluşmalarına katkı sağlayacak online platforma erişim sağlayabilmeleri projemizin özgün oluşunu sağlamaktadır. Projemiz kapsamında kurulacak web sitesi engellilerin kullanımına uygun basit arayüz tasarımına sahip olacaktır. Bu sisteme erişim; Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi uzmanları, İŞKUR mesleki danışmanları, işverenler ve engelli bireyler tarafından sağlanacaktır ve ilgili kurumlar birbirleri ile koordineli şekilde çalışabilecektir.

Hali hazırda yürütülen sistemler de kişilerin özlük dosyası hazırlanırken engelli bireylerin özel durumları vb. hususları dikkate almayan geçmiş deneyim ve gelişimlerini detaylı yönleriyle analiz edilmeden oluşturulan standart özgeçmişlerdir. Bu şekilde hazırlanan özgeçmişler işverenlerin engelli birey istihdamı konusunda tereddüt yaşamalarına ve engelli bireyler açısından da mutlu olmadıkları işte çalışmalarına sebep olabilmektedir.

Kuracağımız sistemde engelli bireylerin eğitim almış oldukları yerdeki uzmanlar tarafından “Dijital Yetenek Kartları” oluşturulacağı için işveren ve işçi eşleştirmeleri daha sağlıklı bir şekilde yapılacaktır.

6. Uygulanabilirlik

Proje kapsamında kurulacak online platform yerli ve milli imkanlar ile kurulabilecek olup Türkiye’de ilk olma özelliğini taşımaktadır. Ayrıca ilgili platform Dünya’nın birçok bölgesinde uygulanabilecek bir yapıyı barındırarak modellemesi pazarlanabilecektir.

Öncelikli olarak kurumlar arasında gerçekleştirilecek iş birliği ile sisteme entegre olacak kurumlar belirlenecektir. Akabinde Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Mesleki Eğitim Merkezleri vb. merkezlerde eğitim ve tedavi gören iş çağında ki bireylerin uzman ekip tarafından “Dijital Yetkinlik Kartları” sisteme tanımlanarak proje hayata geçirilecektir.

7. Tahmini Maliyet ve Proje Zaman Planlaması

Giderler	Maliyet (TL)	Planlanan Harcamalar (ay)								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Web Sitesi kurulumu, yazılım Hizmet Alımı	100.000 ₺				50.000	50.000				
Platform Görsel Tasarım, içerik ve engelli birey arayüzü	75.000 ₺						25.000	25.000	25.000	
Web sitesi sunucu depolama ve yedekleme (150.000 giriş kapasiteli)	50.000 ₺								50.000	
Reklam ve görünürlük faaliyetleri. (Dijital broşür vb.)	25.000 ₺									25.000
Toplam Maliyet	250.000 ₺									

Tablo 1: Tahmini Maliyet Tablosu

No	Faaliyetler	Proje Süresi: 9 ay								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Proje Ekibi Görev Dağılımı									
2	Sürece dahil olacak eğitim merkezlerinin belirlenmesi									
3	Dijital Yetenek Kartların Şablonunun oluşturulması									
4	Online Platform için hizmet alımlarının gerçekleştirilmesi									
5	Kurulacak olan online platform yazılım ve kariyer tasarımı									
6	Görsel Tasarım ve engelli birey arayüz oluşturulması									
7	Proje Görünürlük ve yaygınlaştırma faaliyetleri									

Tablo 2: Proje Faaliyet Takvimi

8. Proje Fikrinin Hedef Kitle (Kullanıcılar):

Projemizin hedef kitlesini Gaziantep ilinde yaşayan 30 bin özel gereksinimli birey oluşturmaktadır. Bu bireyleri; özellikle dil ve konuşma güçlüğü çeken bireyler, işitme engelli bireyler, zihinsel engelli bireyler, görme engelli bireyler ve özel öğrenme güçlüğü çeken bireyler oluşturmaktadır. Bu bireyler arasından özellikle; işgücüne katılım yaşında olup aldıkları eğitimler sonrasında iş ve sosyal hayata entegrasyon sürecinde yaşamış oldukları zorlukları minimize etmek amacı taşıyan hedef kitle seçilmiştir.

Proje kullanıcıları arasında ise Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi uzman ekibi, İŞKUR meslek danışmanları, engelli birey istihdamı yapan kurum, kuruluş ve firmalar ve iş arayan engelli bireyler yer almaktadır.

9. Riskler

No	Risk Tanımı	Olasılık (1-5 arası)	Etki Düzeyi			Tedbir
			Düşük D	Orta O	Yüksek Y	
1	Engelli bireylerin iş başvurusu sürecini aktif takip edememesi.	3			X	Rehabilitasyon Merkezi uzman ekibi ve İŞKUR mesleki eğitim danışmanları sisteme entegre edilecek ve sürecin takibi sağlanacaktır.
2	Engelli bireylerin sistemi kullanamaması	3		X		Uzman Ekipler tarafından engelli bireyler adına oluşturulacak “Dijital Yetenek Kartları” sisteme tanımlanacaktır. Ayrıca görsel arayüz tasarımları engelli dostu olacak şekilde planlanmıştır.
3	Yazılım ve Görsel tasarım maliyetlerinde olabilecek artışlar	4	X			Sistemin yerli ve milli imkanlarla ve entegre edilebilecek şekilde kurulacaktır.
4	İşverenlerin uygulamayı kullanma düzeyinin düşük olması	3			X	İşverenleri sistemi kullanmaya teşvik etme kapsamında sunulan hizmetler ücretsiz olacaktır.

Tablo 3: Risk Analiz Tablosu

10. Kaynaklar

- 1) İŞKUR (2019): <https://www.iskur.gov.tr/kurumsal-bilgi/istatistikler/>
- 2) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2020, Mart).
<https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/42250/istatistik-bulteni-2020-mart.pdf>
- 3) Hande, G. (2014). *Türkiye'de Engelli İstihdamı*.
<https://ailevecalisma.gov.tr/media/34043/hande-gu-neri-uzmanlik-tezi-son.pdf>
- 4) Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries) Cilt/Volume: 8, Sayı/Number:1, Yıl/Year: (2013)
- 5) ERDUGAN, F. E. (2010) Türkiye’de Özürlü Yoksulluğu ve Mücadele Politikalarının Değerlendirilmesi: Ankara-Keçiören Örneği, Yayın, No:50, Ankara.
- 6) <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=13013&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> (2021) Resmî Gazete Tarihi: 25.04.2009 Resmî Gazete Sayısı: 27210

